

Tiedote 2.7.2009

Rikosseuraamusviraston säästötoimet uhkaavat edelleen Pelson vankilan geenipankkitoimintaa

Yli kaksikymmentä vuotta kestänyt suomenlampaan ja lapinlehmän säilytystyö vaarantuu kainuulaisessa Pelson vankilassa, jos Rikosseuraamusvirasto toteuttaa suunnitelmansa vankilan toimintojen supistamisesta. Pelson vankilan maatilalla lapinlehmät eli pohjoissuomenkarja ja suomenlampaat ovat olleet äärimmäisen tärkeässä asemassa näiden alkuperäisrotujen säilytyksessä.

MTT:n professori Asko Mäki–Tanila pelkää, että Pelson vankilan arvokas työ geenipankkitoiminnassa on asteittain valumassa hukkaan.

Pelso on puolen vuoden sisällä uudelleen esillä. Maan hallitus hylkäsi iltakoulussa 21.1.2009 esityksen Pelson vankilan sulkemisesta ja kehotti päinvastoin huolehtimaan vankilan peruskorjaamisesta. Samassa yhteydessä oikeusministeri Tuija Brax lupasi turvata lampaiden ja lehmien ylläpidon jatkamisen Pelson vankilan maatilalla. Tämä tahtotila näkyy vihdoinkin Rikosseuraamusviraston tuoreessa kaavailussa. Sen nurjalla puolella on kuitenkin myös negatiivisia vaihtoehtoja, sanoo Mäki–Tanila.

Pelson vankilan maatilalla lapinlehmien geenipankkitoiminta säilytetään nykyisellä tasolla. Lampaat kuitenkin halutaan siirtää muualle. Ellei niille löydy uutta paikkaa, ne saavat jäädä Pelsolle, mutta lampolan sulkemisen sijasta luovutaan puusepänteollisuudesta.

VANKILAN TULEVAISUUS ASKARRUTTAA

Suomalaisen vankeinhoito–organisaation työ on ollut korvaamatonta alkuperäisrotujen elvyttämisessä. Pelson vankilan tilanhoitaja Reijo Virkkunen on tulevaisuudesta huolissaan.

Pelson vankilan toimintamahdollisuuksia murennetaan pala palalta. Toiminnan supistamista Rikosseuraamusvirasto perustelee vankien määrän alenemisella. Taustalla on kuitenkin enemmän valtion tuottavuusohjelman mukainen henkilöstön vähentäminen.

Virkkusen mielestä tuorein uutinen lampolan ja puutyöverstaan vastakkainasettelusta johtaa toiminnan kaventamiseen, vaikka puhutaan monipuolisen tulevaisuuden turvaamisesta. Vastakkainasettelu on turhaa, sillä kummallekin toiminnalle on edellytykset myös supistetussa vankilassa. Vankien kuntoutus edellyttää työtoiminnan eri vaihtoehtojen ylläpitämistä Pelsolla.

SUOMENLAMPAAN TÄRKEIN KATRAS

Pelsolla on suomenlampaan tärkein jalostus– ja geenipankkikatras, johon on koottu rodun erivärisiä yksilöitä. Siellä on myös erityisen uhanalaisia kainuunharmaa-lampaita, joita on koko maassa jäljellä vain 700 uutta.

Suomenlammas tunnetaan ympäri maailmaa ja sitä on käytetty yleisesti muiden rotujen hedelmällisyyden parantamisessa. Käyttö jatkuu edelleen, ja esimerkiksi Pelsosta on viety jalostuseläimiä myös ulkomaille.

MTT oli mukana huhtikuussa Science-lehdessä julkaistussa molekyyliogeneettisessä tutkimuksessa.

Sen mukaan suomenlampaassa, kainuunharmaaslampaassa ja ahvenanmaanlampaassa on geeniperimää, joka on hyvin varhain tullut Eurooppaan Lounais-Aasiasta, kotieläimeksi kehitetyn lampaan syntysijoilta. Suomalaiset rodut ovat siten perinnöllisesti ainutkertaisia ja Euroopankin mittakaavassa todellisia alkuperäisrotuja.

KOTIELÄINTEN JALOSTUS JA ELÄINGEENIVARAOHJELMA OVAT YHTEISTYÖTÄ

Eläingenivaroja tarvitaan jalostuksen kautta tuotannon kehittämiseen. Alkuperäiset rodut rikastuttavat tuotevalikoimaa. Suomessa lampaiden määrä on koko ajan kasvussa, ja kysyntää kasvattaa muun muassa maahanmuuttajien ruokakulttuuri.

MTT koordinoi alkuperäisrotujen säilyttämistä. Se perustuu tiloilla pidettäviin eläimiin. Pelson kaltaiset isot tilat ovat säilytysohjelman elintärkeä kivijalka, joka tarjoaa laajimman pohjan tehokkaalle jalostusvalinnalle, korostaa Asko Mäki-Tanila.

Lisätietoja:

professori Asko Mäki-Tanila, MTT, puh (03) 4188 3601, 040 755 2339, asko.maki-tanila@mtt.fi
tilanhoitaja Reijo Virkkunen, Pelson vankila, puh. 050 337 0225, reijo.virkkunen@om.fi

MTT (Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus) on johtava maatalous- ja elintarviketutkimusta sekä maatalouden ympäristöntutkimusta tekevä laitos. Tutkimusalojamme ovat bioteknologia- ja elintarviketutkimus, kasvintuotanto, kotieläintuotanto, talous, teknologia ja ympäristö. Tuotamme ja välitämme tieteellistä tutkimustietoa sekä kehitämme ja siirrämme teknologiaa koko maatalous- ja elintarvikesektorille. Lisätietoja www.mtt.fi